

Kurikulum

- **Komplex problémů** vztahujících se k řešení otázek **proč, koho, v čem, jak, kdy, za jakých podmínek a s jakými očekávanými efekty** vzdělávat (Walterová, 1994)
- **přehled učiva**, které se mají žáci naučit
- **učivo, vztahy** učitele a žáků a prostředí
- **obsah** vzdělávání, který zahrnuje veškeré **zkušenosti**, které žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, zejména jejich plánování, zprostředkovávání a hodnocení (Průcha, 2005)
- **vzdělávací program, projekt, plán**: zahrnuje škálu od programu jednotlivého kurzu nebo vyučovacího předmětu až po komplexní program vzdělávací instituce, tj. plán všech aktivit ve škole (Walterová, 1994)
- **obsah** vzdělávání (učivo) v širším slova smyslu a **proces** jeho osvojování, tj. jako veškerá zkušenost žáka (učícího se), kterou získává ve školském (vzdělávacím) prostředí, a činnosti, které jsou spojeny s jeho osvojováním (Maňák, Janík, & Švec, 2008)

Formy existence kurikula

- projektované (zamýšlené)
- implementované
- realizované
- dosažené
- skryté
- **Kurikulární dokumenty na státní a školní úrovni**
- Dvouúrovňové kurikulum
- Národní program vzdělávání v ČR (Bílá kniha), Strategie 2020, Strategie 2030.
- Rámcové vzdělávací programy
- Školní vzdělávací programy

Aktivní učení

- prostředek intelektuálního, emocionálního nebo fyzického rozvoje;
- odpovědné zapojení žáka do reálného, komplexního a nesnadného problému ke změně, k zlepšení chování v problémové oblasti.

Učení není diváckým sportem – zdůvodněte -

Učení není diváckým sportem

- žáci se nenaučí mnoho pouhou přítomností v učebně, nasloucháním informací sdělovaných vzdělavatelem, memorováním připravených cvičení a odpověďmi na otázky;
- mají hovořit o tom co se učí, psát o tom, porovnávat se svou zkušeností, aplikovat v denním životě;
- to co se učí, musí ukládat do svých poznatkových, dovednostních a hodnotových struktur;
- učí se, když jsou aktivní a pamatují si to, čemu rozumějí.
- jsou-li aktivně zahrnuti do procesu učení, pak se učí více než když jsou pasivními příjemci výuky.

Základní charakteristiky aktivního učení:

- žáci více aktivně pracují než pouze naslouchají;
- méně důrazu je kladeno na sdělování informací a větší důraz je kladen na rozvíjení dovedností;
- obsahuje vyšší úrovně myšlení (analýza, syntéza, hodnocení);
- žáci provádějí aktivity;
- větší důraz je kladen na rozvoj vlastních postojů a hodnot.

Teorie kooperativního učení a vyučování

Kooperativní učení = učením v malých skupinách, kde žáci vzájemně spolupracují na řešení problémů a rozvíjí se tak nejen individuální proces učení, ale také sociální dovednosti.

Cíle učení:

- **rozvinout učení jednotlivce**
- **vytvářet sociální dovednosti.**

5 základních elementů učení

- **pozitivní vzájemná závislost**
- **individuální odpovědnost**
- **přímá (tváří v tvář) interakce**
- **sociální dovednosti**
- **hodnocení**

Pozitivní vzájemná závislost - všichni členové týmu spolupracují na splnění společných cílů, sdílejí studijní materiály, vyměňují si názory, pomáhají si v učení, vzájemně se podporují; aby uspěla skupina, musí uspět každý člen skupiny;

- **Individuální zodpovědnost** - každý člen je zodpovědný za svou práci a jeho příspěvek ke společné práci je pravidelně hodnocen ostatními;
- **Přímá interakce** - každý se podílí na plnění úkolu, může přímo diskutovat s ostatními, interakce je možná v každém okamžiku, každý může získat pomoc ostatních okamžitě.

Sociální dovednosti - tým funguje efektivně jestliže členové vzájemně komunikují, důvěřují si, vzájemně si pomáhají, naslouchají si, kontrolují řešení a ověřují porozumění. Posilují se dovednosti: *komunikace, rozhodování, budování důvěry, zvládání konfliktů, vedení.*

Hodnocení - adekvátní čas pro reflexi, hodnocení práce týmu, společného úsilí a růstu všech členů

Základní principy kooperativního vyučování

- **Partnerství:** žáci se učí lépe a více, když mohou společně pracovat na jednom projektu; typy výuky, které usnadňují spolupráci více žáků;
- **Pružnost:** přizpůsobit se okolnostem, dané skupině žáků; neexistuje jeden model, použitelný za všech okolností.
- **Vzájemná pomoc:** všichni si navzájem pomáhají;
- **Kognitivní složitost:** učební situace spočívá v seskupování žáků; žák se dostává do kognitivních, psychologických a sociálních situací, ve kterých vystupuje více proměnných; pracuje tedy v kontextu, který ho více stimuluje.

-
- **Rozmanitost sociálních situací:** k osvojení hodnotných vzorců sociálního chování, získání dovedností a typů sociálního chování, např. *přesné formulování vlastních myšlenek a chápání myšlenek druhých lidí, schopnost přijmout druhé lidi, lepší reakce na požadavky skupin, atd.*
 - **Zlepšení sebehodnocení:** žáci se učí vidět pozitivněji sami sebe a dosahují tak lepších výsledků.

Co je charakteristické pro program Kritické myšlení

- aktivní učení odehrávající se ve fázích **evokace – uvědomění si významu – reflexe**;
- změna **učitelova postavení** v procesu výchovy a učení a změna **komunikace** mezi učitelem a žáky a mezi žáky navzájem;
- **využití faktografických znalostí** k řešení problémů a jako materiálu k rozvíjení myšlenkových operací, vyvážený poměr mezi znalostmi, dovednostmi a rozvíjenými postoji;

-
- zohlednění skutečných **zájmů a potřeb žáka**;
 - studentova neustálá **reflexe** vlastního učení jako jeden z nástrojů celoživotního vzdělávání;
 - důraz na stálou **spolupráci** žáků, využití celé škály **kooperativních metod**;
 - **hodnocení** učebního **procesu**, ne jen výsledku učebního procesu;
 - **žákovo ztotožnění** se s cíli učení – žák cílům rozumí a později si je i samostatně formuluje a sleduje míru jejich dosahování;
 - **třída jako učící se společenství** otevřené novým nápadům a netradičním řešením.

Základní rámec = tzv. *třífázový cyklus učení*:

- **evokace** –učení začíná tím, že si studenti uvědomí a slovy vyjádří, **co sami vědí nebo co si myslí**, že vědí, **o předloženém tématu**, zároveň formulují i **nejasnosti a otázky**, které k tématu mají a na které budou hledat v další fázi odpověď;
- **uvědomění si významu** – **konfrontace** studentova původního konceptu daného tématu **se zdrojem nových informací, názorů, nově formulovaných souvislostí** (text, film, vyprávění, přednáška...);
- **reflexe** –žáci **přeformulují své chápání tématu** pod vlivem nových informací i diskusí s kolegy, uvědomí si, co nového se naučili, které z původních představ se jim potvrdily, které naopak vyvrátili, uvědomí si i názory a postoje druhých lidí (spolužáků, učitele) k tématu.

brainstorming, myšlenkové mapy

dvojitý zápisník

poslední slovo patří mně

grafická schémata různých typů

I.N.S.E.R.T.

kostka

pětilístek

Změny v práci učitele

- vytváří ve třídě **bezpečné prostředí** – žáci se nemusejí obávat reakce na své nápady, myšlenky a názory ani ze strany učitele, ani spolužáků;
- zvládá **metody rozvíjející aktivní učení a kritické myšlení** a časem je schopen zavádět vlastní aktivity a strategie podle potřeb svých žáků;
- navozuje příležitosti pro **rozvoj samostatného a kritického myšlení** žáků, tzn. že jeho výuka nespočívá pouze na faktech a jejich reprodukci při zkoušení, ale zahrnuje **problémové úlohy** s nejednoznačnými řešeními;

-
- připouští, že **neexistuje jedna správná odpověď** na každou otázku, a raduje se z toho;
 - učí se pokládat žákům i takové otázky, které rozvíjejí myšlení vyššího řádu;
 - učí se vést diskusi mezi žáky tak, aby žáci diskutovali mezi sebou, a ne aby se s každým příspěvkem obraceli na učitele jako na autoritu;

Krásné vánoce

